

Jezdec ztrácí podporu politiků

Lidové noviny 11. 6. 2009 MILOŠ ŠENKÝŘ, JIŘINA VESELÁ

Patálie s pomníkem - Radní uvažují, že odpovědnost "přehodí" na občany

Váhání nad Joštem může způsobit politické spory i v dalších městech. V těch, která na jezdeckou sochu markraběte v Brně přispěla.

BRNO Zpodobnění 600 let mrtvého markraběte dostává do složité situace bývalého i současného brněnského primátora. Oba totiž propagovali jezdeckou sochu markraběte Jošta i sbírku na ni. Radní ale po zhlédnutí vítězného návrhu Mariuse Kotrby ze sochařské soutěže odsunuli rozhodnutí o stavbě plastiky, a ta tak na Moravském náměstí v Brně nemusí vzniknout.

"Já jsem skoro pro každý vtípek, nicméně pokud jde o náměstí, které má takový historický rámeček jako to Moravské a kam se má umístit pomník na stovky let, je třeba k výběru přistoupit s veškerou vážností," komentoval dílo například náměstek primátora Oliver Pospíšil.

Podoba vítězné práce překvapí i jiná města. Na magistrátu ale jsou ve dvojnásobném ohni. Sběrka vyhlášená na stavbu pomníku sice pokryje jen asi desetinu odhadovaných nákladů, ale běžní lidé i zástupci moravských měst v ní přispívali právě na jezdeckou sochu Jošta. Sběrka může změnit využití, ale to už se politikům ve Znojmě, Hodoníně, Strážnici, Břeclavi či v Olomouci nemusí líbit. Nemusí se jim však také líbit vítězná socha, kterou mohou považovat spíše za výtvarný doplněk Brna než skutečný monument někdejšímu vládci Moravy.

Změnu účelu sbírky by musel schválit krajský úřad. "Za dobu, co krajský úřad zpracovává agendu veřejných sbírek, tato situace nenastala," podotkla tajemnice ředitele Simona Svitáková. A ještě horší by bylo, pokud by některé město chtělo příspěvek vrátit. "Zákon neřeší situaci, kdy by dárce finančních prostředků s novým účelem sbírky nesouhlasil," podotkla.

Bývalý primátor Richard Svoboda, který se na organizaci sbírky podílí, nevidí důvod, proč by eventuálně nešlo peníze vrátit. Zatím to ale ani neřeší. "Věřím, že socha vznikne, vítězná díla mne zajímá stále více," poznamenal.

Zástupci měst se zatím vybrané podobě sochy nevěnovali. "Pokud by využití peněz bylo jiné, než jsme schválili, musela by to řešit naše rada," podotkl starosta Strážnice Risto Ljasovský. Také v ostatních městech zatím nemají o stavbě sochy informace. Iničiátoři sbírky slíbili, že na podstavci plastiky budou jména těch měst a obcí, které na stavbu přispějí. Stavba sochy by měla začít co nejdříve, původně měla stát při dokončení oprav náměstí příští rok na podzim. To uplyne 600 let od Joštova zvolení římským králem. Je tedy nejvyšší čas začít na ní pracovat. Radní se sice s výběrem odborníků ztotožnili a odsouhlasili i vyplacení odměn umělcům, zahájení prací ale neodkývli. Vítězná díla? Golem, ale i soška z "kindervejce" Lidé, kteří vítězný návrh viděli, už si ho přezdívali na golema na koni či figurku vhodnou do "kindervejce". "Pokud se týká návrhu Mariuse Kotrby, je to dílo, u něhož obyčejní lidé padají do vývrtky a myslí si, že jde o špatný vtípek. A naopak teoretici umění nad tím jásají a tvrdí, že není nic lepšího. Já jako člověk i radní, který o tom může rozhodovat, si neumím představit, že by něco takového "ozdobilo" Moravské náměstí," doplnil včera náměstek Pospíšil. Kotrbův

Jošt neoslovil ani nejmladšího z primátorových náměstků Martina Andera. "Nezvedl jsem pro něj ruku ne proto, že by nešlo o kvalitní výtvarné dílo, ale osobně to nepovažuji za jezdeckou sochu," podotkl Ander.

Primátor Roman Onderka sochu podpořil, podle něj je zajímavá a upoutá. Ve vedení magistrátu je zřejmě osamělý: nadšen není náměstek zodpovědný za kulturu Daniel Rychnovský. "Myslím, že určitá zdrženlivost je v tuto chvíli na místě," míní Rychnovský. Podle něj by bylo optimální řešení, kdyby se k výběru sochy vyjádřili sami obyvatelé města. "Není to alibismus. Takové věci by se neměly rozhodovat jen v úzkém grémium, proto zřejmě navrhu, abychom nad návrhy soutěže uspořádali nějakou anketu," řekl. Díla mají být příští týden vystavená v Radnické 2.

Rychnovský přiznává, že situaci může zkomplikovat vypsání veřejné sbírky a už vybrané peníze. "Rozhodující slovo by měl dostat i senátor Svoboda, který sbírku organizuje a který má odpovědnost za vybrané peníze z měst a obcí," doplnil Rychnovský.

Odborníci se shodují, že vypisovat novou soutěž nemá smysl. Více výtvarníků by se do ní už zřejmě nepřihlásilo. Buď tedy socha vznikne, nebo ne. Druhá jezdecká socha vzniká nyní v tuzemsku pro Lány, znázorňuje T. G. Masaryka a má realistický charakter.

Vítězný, ale sporný návrh sochy

Porota jako vítěze soutěže na jezdeckou sochu markraběte Jošta vybrala návrh Mariuse Kotrby. Má stát na podstavci z umělého kamene, socha sama má být bronzová. Na opraveném Moravském náměstí v Brně, které architekt Petr Hruša koncipoval s využitím čtyř výtvarných prvků Platonových ctností, by měl Jošt znázorňovat Odvahu. To také mnozí odborníci zpochybňují s tím, že tento synovec Karla IV. se sice krátce před smrtí stal římským králem, ale vedl i bratrovražedné války.

Foto popis| Také možný Jošt. Bývalý primátor Richard Svoboda u jednoho z nevítezných návrhů.

Foto autor| Foto LN - Tomáš Hájek

Vydání| Tato zpráva vyšla v prvním vydání

Regionální mutace| Lidové noviny - Brno